

ROTTERDAMSCHER COURANT.

WOENSDAG 23 JULIJ.

Buitenland.

LONDEN den 21 Julij.

Lord Clarendon zeide heden in het Hoogerhuis, in antwoord op eene tot hem gerigte interpellatie, dat de Russen de vestingwerken van Smol en Remi geslecht, maar de slachting van die van Kars gestaakt hadden.

In het Lagerhuis kondigde de heer Disraeli aan dat hij de Regering over het beleid der openbare zaken zou interpellieren, terwijl de heer Milner Gibson zeide dat hij morgen insgelijks vragen tot de Regering rigten zou, om te weten of zij een opvolger van den heer Crampton, als vertegenwoordiger van Engeland bij de Vereenigde Staten, zal benoemen.

Men kent nu nadere bijzonderheden aangaande den bloedigen twist, den 18 dezer, in het kamp bij Aldershot, tusschen het 41ste linierement en het Duitsch vreemdenlegioen uitgebroken, en de tijing waarvan hier een des te pijnlijker indruk gemaakt heeft naardien de Koningin en de Koninklijke Familie zich bij het begin van den strijd nog in het kamp bevonden. Het blijkt dat de fuseliers van het Duitsch legioen donderdag morgen over Portsmouth uit Turkije zijn gearriveerd, tijdens een groot gedeelte van het 41ste linierement het militair schouwspel te Bagshot, voor de door H. M. te houden revue, bijwoonde. Bij hunne terugkomst vonden die soldaten in een drankwinkel buiten het kamp eenige vreemdelingen, met welke zij over daar aanwezige vrouwen in twist geraakten. Die twist werd meer en meer heviger, en de Duitschers rukten de Krimmedaille van de borst van eenige soldaten en vertrapten ze, terwijl zij dreigden hetzelfde met die der overigen te doen. Die van het 41ste verwijderden zich, na vergeefse pogingen tot vereffening, maar werden door de Duitschers tot aan het kamp vervolgd, waarna het gevecht op de vlakte tusschen het zuidelijk en noordelijk kamp aanving. De Duitschers plunderden een groot aantal hutten uit, vormden toen een gesloten kring, namen groote steenen op, wierpen die de soldaten van het 41ste naar het hoofd en kwetsten velen zwaar. Na eenige versterking ontvangen te hebben slaagden de aangevallenen er in hunne aanvallers terug te drijven, maar deze keerden weldra met hunne geweren en bajonetten weder, en stroomden bloeds zouden vergoren zijn, bijaldien niet een van de revue terugkomend kavalieriekorps, dat tot het vreemdenlegioen zelf behoorde, en een Engelsch regement daar ter plaatse waren aangekomen. In weêrwil hiervan zetten de Duitschers hunne vijandelijkheden voort, zoodat de kavallerie genoodzaakt was op hen in te houwen, ten einde hen te verdrijven. Nu ontdekte men dat eenige soldaten van het 41ste, alsmede eenigen van het Duitsch legioen, ernstig gekwetst waren. Zes dezer laatsten werden, in hun bloed zwemmende, naar het hospitaal vervoerd; tot hiertoe verneemt men echter niet dat iemand is bezweken. De grootste opgewondenheid bleef gedurende den ganschen dag in het kamp heerschen. De Duitschers zijn zeer verstoord en het 8ste regement Ieren, dat in den loop van den dag aldaar aankwam, betoonde zich insgelijks woedend en dreigde den hunne wapenbroeders aangedanen hoon te wreken; maar de militaire autoriteiten hebben alle maatregelen genomen om een nieuwen strijd voor te komen.

PARIS den 21 Julij.

De *Moniteur* behelst een brief des Keizers aan den heer Rouher, minister van landbouw, koophandel en openbare werken, op de verwoestingen betrekkelijk, welke door de overstromingen zijn aangerigt, en op de middelen om die in het vervolg voor te komen. Die middelen, door den Keizer op de helderste wijze uiteengezet, bestaan voornamelijk in een stelsel van afsluitingen, op den kleinsten zamenloop der rivieren toegepast, in verband met een stelsel van dijken en van waterafleidingen.

Ofschoon de *Constitutionnel* van verschillende regementen gewaagt, die door de Fransche Regering naar de Spaansche grenzen gezonden zouden zijn, schijnt zulks zich echter voor alnog tot de 22ste en 7de bataillons jagers te voet te bepalen.

Genoemd blad schildert overigens den toestand van Spanje met zeer zwarte kleuren af. Het zegt dat de vroegere tijdingen aangaande den staat der zaken te Sarragossa zich bevestigen, en hoe te Bajonne berigt van donderdag avond is ontvangen, volgens hetwelk geheel Arragon zich tegen O'Donnell verklaard heeft, terwijl Gurrea, aan het hoofd der bezetting en van het volk, meester van Sarragossa was. Men voegde hierbij dat de Cortès in die stad zouden gaan zetelen, alwaar bereids 85 leden, derhalve de groote meerderheid der vergadering, aangekomen waren. Dit laatste wordt nogtans als overdreven beschouwd.

Zoo veel is nogtans zeker dat, terstond na ontvangst der tijdingen uit Madrid, alle militaire, staatkundige en burgerlijke autoriteiten der provincie Arragon en der stad Sarragossa, alsmede de hoofden der nationale garde, zich in het paleis des kapiteins-generaal van Arragon vereenigd hebben, onder wiens voorzitterschap tot uitvaardiging der volgende proclamatie is besloten:

„Inwoners der provincie! Eene voor de zaak der vrijheid noodlottige gebeurtenis heeft te Madrid plaats gegrepen. De man die in Julij 1854 in naam der wetten in opstand kwam heeft zich, in strijd met diezelfde

wetten, meester van het gezag gemaakt, de soevereiniteit des Volks aangetast en het bloed des volks doen stroomen. De altijd heldhaftige stad Sarragossa, het bolwerk der vrijheid, kon bij het zien van zoodanige aanranding niet onverschillig blijven en is in openlijk verzet tegen de Regent gekomen, met het onwrikbaar voornemen om de wapenen niet af te leggen alvorens de vrijheid des Vaderlands voor altijd verzekerd zal zijn. Deze Junta noodigt u uit, terwijl zij u zulke ernstige gebeurtenissen mededeelt, gemeene zaak met de hoofdstad te maken, als een eenig man op te staan en u voor te bereiden om wederstand tegen een gezag dat zich vestigt door het Volk met schrootvuur zijnen heerschzuchtigen wil op te leggen. Maar terwijl deze Junta u met de beweging dezer hoofdstad wenscht vereenigd te zien, mag zij tevens niet nalaten u de grootste matiging aan te bevelen, en alle uitersten te bedwingen welke de heilige zaak die wij verdedigen tot nadeel zou kunnen strekken. De geringste wanordelijkheid zou onze vijanden van dienst zijn, die zich verheugen zouden ons in de regering-loosheid gedompeld te zien, ten einde ons hun despotismus te zien aannemen. Eendragt en wederstand tegen het Ministerie van den graaf van Lucena (O'Donnell) en wij zullen zoo doende de vrijheid voor de gevaren die haar dreigen behoeden.”

Van den anderen kant juichte het officieel dagblad van Madrid den 16 dezer over het dempen van den opstand en de herstelling van het gezag der wet, en deelt de ontbinding der deputatie, van den Gemeenteraad van Madrid en van de nationale garde dier hoofdstad mede, ten opzichte dezer laatste nogtans met uitzondering van twee kompagnien, welke aan hunnen eed, aan de Koningin en aan het Vaderland getrouw gebleven zijn. Voorts zwaait dat blad hoogen lof toe aan de groote diensten, door de generaals de Olano, Dulce en Serrano bewezen, en zegt dat eene menigte officieren en soldaten, van alle wapenen, zich ter beschikking der Regering stelden, die door den maarschalk O'Donnell wordt voorgezeten. De Fransche Ambassadeur, dus heet het verder, die, in weêrwil der drukkende hitte, in het vooruitzicht der gebeurtenissen, op zijnen post gebleven was, heeft last gegeven om alle gekwetsten in het hospitaal van Saint-Louis op te nemen, en gedurende de laatste dagen, de Koningin niet verlaten. Ook de overige leden van het Corps Diplomatiek hebben zich naar het paleis begeven; alleen merkte men, niet zonder verwondering, de afwezigheid van den Engelschen ambassadeur, lord Howden, op.

Al verder vindt men in het officieel dagblad: een brief van den President-Minister aan den voorzitter der Cortes, om hem kennis te geven dat de Regering in de minderheid der leden, die zich nog te Madrid bevonden, dat Staatsligchaam niet erkennen kan, en dat voortaan geene brieven, in naam der Cortes geschreven, beantwoord zullen worden, zoo lang deze niet wettig zijn geconstitueerd; — een Koninklijk besluit van 15 dezer, waarbij alle generaals, hoofd- en verdere officieren, die zich aan de zijde der opstandelingen bleven voegen, in hunne posten geschorst en aan de door een krijgsraad uit te spreken straffen onderworpen worden; — een besluit van O'Donnell, van denzelfden dag, tot vermindering van alle gemeenschap buiten de poorten, en eindelijk eene proclamatie van den 16 dezer, door Manuel Alonso Martinez, als burgerlijk gouverneur van Madrid, uitgevaardigd, waarbij hij de herstelling der orde aankondigt, bescherming aan alle rustigen en welgezinden belooft, de nationale garden aanspoort hunne wapenen onbezorgd af te geven, en vermaant dat ieder tot zijnen arbeid wederkeere, opdat handel en nijverheid geen schade lijden mogen.

Met uitzondering van deze officiele, van de Spaansche Ministers en hunne voornaamste ambtenaren uitgegane stukken, deelt de Fransche *Moniteur* niets dan een zeer kort verslag wegens de jongste gebeurtenissen in Spanje mede, aan het slot waarvan de reeds bekende dépêche wegens de herstelling der rust te Barcelona voorkomt.

BRUSSEL den 21 Julij.

De feesten, ter gelegenheid der vijf en twintigjarige regering van koning Leopold, welke heden aangevangen zijn, verwekken hier groote geestdrift en eene onbeschrijflijke drukte. Gisteren kwamen tusschen de dertien- en veertienduizend reizigers langs den Noordelijken spoorweg aan, nadat deze er den vorigen dag reeds tusschen de zeven- en achtduizend had aangevoerd. Aan het zuidelijke station zag men insgelijks ruim zesduizend bezoekers aankomen, en bovendien een plezier-trein, uit 16 rijtuigen zamengesteld, die 521 Parijzenaars in ons midden bragt. Voegt men hier nu nog de talrijke menigte bij die zich langs andere wegen herwaarts begeven heeft, dan mag men gerustelijk zeggen dat ruim veertigduizend vreemdelingen de bevolking van Brussel hebben vermeerderd, terwijl men ieder uur nog vele anderen ziet aankomen.

De geheele stad is in feestdorst gehuld; duizenden doorkruisten reeds gisteren en heden morgen de pleinen en straten, om de toebereidselen te aanschouwen, welke in smaak en pracht onderling wedijveren.

De nog overgebleven leden van het Nationaal Congres hielden gisteren eene zamenkomst, die door 65 leden bijgewoond en door den baron de Gerlache, voormalig voorzitter van dat Congres, geopend en bestuurd werd, terwijl de tegenwoordige minister van buitenlandsche zaken, graaf Vilain XIIJ, en de abt de Haerne, beiden

insgelijks vroegere leden van het Congres, als secretarissen werkzaam waren. Eenstemmig werd het adres goedgekeurd, hetwelk den Koning aangeboden moest worden.

Te dezer gelegenheid is door Z. M. een groot aantal benoemingen en bevorderingen van allerlei aard gedaan. De baron de Gerlache, de heer Raikem, de heer van de Weijer, de graaf de Meulandere, de baron Nothomb en de prins von Chimay hebben het groot lint der Leopolds Orde verkregen; de baron van der Linden d'Hoogvorst is grootofficier, de baron de Coppin en de heer J. van der Linden zijn kommandeurs dier Orde geworden. De heer E. J. Cogels is, met den titel van baron, in den erflijken adelstand verheven.

Voorts heeft de Koning een herinneringsteeken aan deze gelegenheid ingesteld, tot belooning van officieren, onderofficieren en soldaten, welke, gedurende vijf en twintig jaren, hem en het Land goede en trouwe diensten hebben bewezen.

De eerste en plechtigste der feestdagen is heden in de voortreffelijkste orde afgelopen. Op de bijzonderheden daarvan komen wij nader terug.

(Per Telegraaf.)

PARIS den 22 Julij.

Berigten uit Madrid van 17 dezer hegrooten het verlies der tirailleurs op 150 man; een kolonel en een bataillonechef werden gedood; het verlies der insurgenten is aanzienlijker, daar de troepen geen kwartier gaven. De hospitalen zijn met gekwetsten opgevuld. De strijd heeft 48 uren geduurd. Vele families hebben de wijk naar Marseille genomen.

MARSEILLE den 22 Julij.

Men heeft berigten uit Barcelona van 19 dezer. In weêrwil der gisting onder de bevolking werd de rust gehandhaafd. Verscheiden families uit die stad zijn naar Marseille gevlugt.

— De *Indes* heeft hier berigten uit Konstantinopel van 14 dezer aangebragt. Lord Redcliffe, Omer-pacha, de generaal Martimprey, de grootvizier Aali-pacha, Mahamed Kebrak en Mahamed Ali, minister van oorlog, zamen den dag des Prinses van Oostenrijk, den heer Thouvenot, gegeven maaltijd bij. De generaal Codrington heeft zich, aan boord van de *Alger*, naar Odessa begeven, en is daar koel ontvangen. De ontruiming van Balaklava is voleindigd.

DRESDEN den 21 Julij.

Het officieel dagblad deelt mede dat prinses Margaretha van Saksen gisteren met den aartshertog Lodewijk, gouverneur van Tyrol en Vorarlberg, tweeden broeder des Keizers van Oostenrijk, verloofd is.

Binnenland.

's GRAVENHAGE den 22 Julij.

Bij Koninklijk besluit van den 16 dezer is, met ingang van den 1 augustus aanstaande, aan den luitenant ter zee van de 1ste kl. T. Pan opgedragen de betrekking van directeur der werkplaatsen van en magazijnmeester bij het algemeen betonningsmagazijn te Enkhuizen.

Bij Zr. Ms. besluiten van den 17 dezer zijn benoemd: tot plaatsvervangend kantonregter te Oirschot H. B. Smits, med. doctor en lid van den gemeenteraad aldaar, en tot notaris te Neede C. T. van de Velden, candidaat-notaris te Zutphen.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 18 dezer is benoemd tot plaatsvervangend kantonregter te Vianen J. Cambier, lid der Provinciale Staten van Zuidholland en van den gemeenteraad te Vianen.

Bij besluit van 19 dezer heeft Z. M. benoemd: tot hoogheemraden voor den ring van Putten, de heeren H. de Vos, D. Vermaat, P. de Raat, J. Spaarboes en D. Oortboek; — tot heemraden in het dijkscollège van den Lande van Voorne, de heeren J. Trouw, mr. H. T. Hoyer, G. Spoon, C. Vijfinkel, J. W. Hein en mr. A. M. de Rouville.

— Het *Staatsblad* n. 69 behelst een Koninklijk besluit van den 12 dezer, van den volgenden inhoud:

Wij WILLEM III, enz.

Gelet op art. 25 der wet van 7 mei 1856, bepalende dat door den Koning zal worden ingesteld een Raad van Tucht, bestaande uit twee zee-officieren en drie koopvaardij-schippers, in of buiten werkelijke dienst, zitting houdende te Amsterdam, hebben goedgevonden en verstaan: tot president van den bedoelden raad te benoemen en aan te stellen J. H. Volmer Knollaert, gepensioneerde kapitein-luitenant ter zee, equipage-meester der Marine te Amsterdam; tot leden J. W. van Bisselick, luitenant ter zee der 1ste Klasse, tijdelijk inspecteur over het loodswezen te Amsterdam, D. Boer Luitjens, J. H. Schippers en P. D. Sickens, koopvaardij-schippers.

Onze Ministers van Justitie en Marine *ad interim* zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

— H. K. H. prinses Frederik zal in den loop der week naar Ems vertrekken, herwaarts H. D. dochter, de Kroonprinses van Zweden, waar reeds is vooruitgerisd.

— In deze residentie is aangekomen de heer L. A.

Lightenvelt, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister der Nederlanden te Parijs.

— Z. Exc. de baron *von Doblhoff*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den Keizer van Oostenrijk bij het Ned. Hof, zal morgen, ter eere van den aartshertog *Albert* van Oostenrijk, een buitengewoon groot diner geven, tot bijwoning waarvan velen zijn genoodigd.

— Naar men verneemt, heeft Z. M. den aartshertog *Albert* van Oostenrijk het kommandeurskruis der orde van de Militaire Willemsorde verleend, en den heer *mr. L. A. Lightenvelt*, Zr. Ms. gezant te Parijs, tot ridder grootkruis van de Eikenkroon benoemd.

— De gewone audientie van den Minister van Marine *ad interim* zal op vrijdag den 25 dezer niet plaats hebben.

— Van wege het Departement van Finantien is openbaar gemaakt de volgende opgave van de op den 15 dezer in de onderstaande entrepôts aanwezige hoeveelheden ponden ruwe suiker: Amsterdam 17,643,710; Rotterdam 8,516,738; Schiedam 555,903; Dordrecht 1,752,710, en Middelburg 1,424,504; totaal 29,893,565.

— De commissie uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal, tot het houden van eene enquête omtrent de tol-kwestie op het Zwolsche Diep, is gisteren van 10 tot 3 ure in het lokaal der Tweede Kamer vergaderd geweest. Zij heeft gehoord de heeren *Orrit*, ingenieur te Zwolle; *van Gent*, hoofdingenieur, thans te Haarlem, en *W. C. A. Staring*, referendaris bij het Departement van Binnenlandsche Zaken. Naar men verneemt zullen heden gehoord worden de heer ingenieur *van Diggelen* en de heer *Nyhoff*, opzichter der werken van het Zwolsche Diep te Genemuiden. Er zullen tot en met aanstaanden maandag verhooren plaats hebben en ook na dien tijd zullen, naar men verzekert, bepaaldelijk schippers gehoord worden.

— De Provinciale Staten van Zuidholland hebben, in hunne zitting van heden, een aanvang gemaakt met de behandeling van het ontwerp-algemeen reglement voor de polders in de provincie Zuidholland. Na het houden der discussie over de algemeene strekking, is reeds over de twee eerste artt. beraadslaagd en zijn die, behoudens enkele veranderingen, goedgekeurd. Morgen ochtend ten half elf ure zullen de beraadslagingen worden voortgezet.

— Het heeft Z. M. den Koning van Pruisen behaagd den heer *mr. U. W. E. Cazius*, procureur-generaal bij het Provinciaal Gerechtshof in Limburg, te benoemen tot ridder der orde van den Rooden Adelaar 3de klasse, en aan den heer *W. J. H. Graven*, commissaris van politie te Venlo, te verlenen dezelfde ridderorde van de 4de kl.

— Men verneemt dat de heer *A. J. Offermans*, kunstschilder te 's Gravenhage, aan de Rooms-Katholieke kerk te Rijswijk eene schilderij, door hem vervaardigd, ten geschenke heeft gegeven, voorstellende den *H. Vincentius*, werken van liefdadigheid uitvoerende, welke schilderij geplaatst is als altaarstuk in de kapel, bijzonderlijk bestemd voor de Zusters van Liefde.

ROTTERDAM den 22 Julij.

Programma der uit te voeren muziekstukken op woensdag den 23 dezer, des avonds ten half acht ure, op het terrein der Officieren-Societeit, in het Park alhier: 1, Marsch; 2, Ouverture *Telva, Reissiger*; 3, *Brüder Lustig*, Galop, *Kühner*; 4, Potpourri *la dame Blanche, Boteldieu*; 5, *la tulipe d'Orange*, Polka Mazurka, *Jourdan*; 6, Ouverture *le chalet, Adam*; 7, *la marchande de violette*, Quadrille, *Schubert*; 8, Potpourri *le Prophète, Meijerbeer*; 9, Marsch.

— In de zitting van den Gemeenteraad te Schiedam, van gisteren avond, is onder anderen beraadslaagd over het voorstel van de heeren *Prins, Roelans* en *Rijnbende*, tot heffing eener plaatselijke directe belasting, onder de benaming van hoofdelijken omslag, met de daarbij behorende verordening op de invordering dier belasting. Na langdurige discussien over het eerste deel van dat voorstel werd het in hoofdelijke omvraag gebracht en hebben de stemmen daarover gestaakt (6 leden voor en 6 leden tegen), zoodat de zaak wederom tot eene volgende zitting is verdaagd.

— Den 28 dezer zal de tijdelijke inspecteur van het corps mariniers, de kapitein ter zee *A. J. Voet*, met zijne inspectie over genoemd corps een aanvang maken en daarbij, in de functie van adjudant, worden vergezeld door den kapitein der 1ste kl. *F. C. R. baron Quarles de Quarles*.

— Van Hellevoetsluis wordt den 20 dezer geschreven: Met 1 augustus eerstkomende wordt de kapit.-luit. ter zee *A. A. M. de Geop*, thans kommandant van Zr. Ms. transportschip *MERWEDÉ*, op non-activiteit gesteld en in die betrekking vervangen door den luit. ter zee 1ste kl. *R. C. Sloos*. (A. C.)

— Op den 15 dezer en de twee volgende dagen is te Haarlem de Algemeene Vergadering van de Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid gehouden, waartoe vele afgevaardigden uit verschillende gewesten des Lands waren opgekomen. Uit de mededeelingen van directeuren bleek, dat het getal der leden op nieuw vermeerderd was, en dat de berigten, zoowel betreffende het van wege de maatschappij uitgegeven tijdschrift, als aangaande het onderwijs op de industrie-scholen, allernuttigst waren.

Van de ingekomen stukken en voorwerpen zijn de acht monsters van piassava-borstels met de tweede gouden medaille, de verhandeling van den heer *T. Borgesius* te Oude Pekel A, over de vervanging der aardappelen in nieuw ontgonnen gronden, met de eerste gouden medaille, het inlands bereid handschoenleder van den heer *A. van Berkel* te Delft met de eerste gouden medaille, de inzender van de handschoenen uit hier te Lande bereide vellen met de zilveren, en de inzender der vier proeven van boekdruk met kleuren insgelijks met de zilveren medaille bekroond. De schrijver der verhandeling over het afsterven der berken hakbosschen, de inzender van den arendploeg, ende de schrijver der verhandeling over de beste wijze van boterbereiding, onder de spreuk *so many heads* enz., zijn eervol vermeld. Het handboek voor de beteeling van nieuwe ingedijkte of drooggemaakte polders, het geschrift over de gronden voor de vlasteelt, de photographische afteekening op den lithographischen steen, het geschrift over het gebruik van flap als grondstof voor papier, dat over het gebruik van maïs als volksvoedsel, de afteekening en het model van een werktuig om wollen lompen te snijden, de monsters van vuurvaste

steen, het monster schuurpoeder, de afteekening van een werktuig om beenen knopen te maken, de monsters meekrap en het leesboek over de Nederlandsche landhuishoudkunde zijn onbekroond gebleven.

De gewijzigde wet, die eene nieuwe ontwikkeling en vooruitgang aan de maatschappij belooft, is met bijna algemeene stemmen aangenomen, en zij zal, even als de nieuwe prijsvragen over landbouw en fabriekwezen, spoedig worden openbaar gemaakt. Tot voorzitter der maatschappij, eindelijk, is verkozen de hoogleeraar *van der Boon Mesch*.

Waren de langdurige vergaderingen en beraadslagingen door eene merkwaardige eensgezindheid gekenmerkt, de maaltijd is vereerend bijgewoond door H. Exc. de heeren Ministers van Finantien en van Binnenlandsche Zaken, daartoe uitgenoodigd. De woorden, waarmede zij den feestdronk ter hunner eere hebben beantwoord, hebben bij al de aanwezigen eenen diepen en aangename indruk achtergelaten.

— Naar wij vernemen is de snelpers, uit de fabriek van de heeren *Klein, Forst & Bohn*, welke op de typografische tentoonstelling te Haarlem ter bezigtiging was gesteld, aangekocht door de heeren *Joh. Enschedé & Zonen* te Haarlem.

— *Ds. E. Laurillard*, theol. doct., te Zandpoort, heeft voor het beroep naar de Hervormde gemeente te Kampen bedankt.

— De brand, die gisteren middag te Amsterdam, in het Werkhuis in de Kerkmaat, uitbarstte en op eene der vlieringen, tot bergplaats van vlas en werk dienende, ontstond, is van zeer hevigen aard geweest. Weldra sloegen de vlammen uit al de vensters der bovenste verdieping, die geheel uitbrandde, terwijl het dak instortte. De personen die in het huis verzorgd werden voerde men naar de kaserne *Oranje Nassau* en de zieken naar het Gasthuis over. Door de onvermoeide werking van een vijftiental brandspuiten was men den brand omstreeks zes ure in zoo ver meester, dat men den verderen voortgang daarvan niet meer te duchten had, en ten elf ure konden tien brandspuiten inrukken, terwijl de vijf overige met het blusschen der vlammen op de binnenplaats voortgingen. Ofschoon vele der aanwezige goederen vernield zijn, is het nogtans gelukt nog veel te redden, waartoe de goederen uit de voorraadmagazijnen, vele meubelen, de schoone schilderijen uit de regentkamer en de boeken der administratie behooren.

— Te Amsterdam werd heden door heeren bestuurders der maatschappij *Voor Volksvrijt* aanbesteed de fundering voor eene op te richten brood- en meelfabriek, op de plaats van de gewezen Stads-Stratenmakerswerf, op het einde der Vijzelgracht, waarvan als minste inschrijver bekend werd de heer *J. Rietsnijder*, voor de som van f 7680.

— Heden stond voor het Provinciaal Gerechtshof van Noordholland te regt *G. F. G.*, beschuldigd van twee moedwillige brandstichtingen, waardoor menschenlevens konden worden in gevaar gebracht, gepleegd te Schermerhorn, in 1847 en in 1856; vijf en dertig getuigen zijn door den Procureur-Generaal en één ten verzoeke van den beklagde in deze belangrijke zaak gedagvaard. *Mr. Th. H. Verbeek* trad als verdediger voor den beschuldigde op. Des namiddags ten 4 ure waren 24 getuigen gehoord. Daarna is de terechtzitting gesloten en zal morgen ten 10 ure het getuigenverhoor worden voortgezet.

— Te Scharwoude, nabij Hoorn, heeft gisteren nacht een allervreestelijkste brand gewoed. Te middernacht bemerkte men in de smederij aldaar brand, en voor dat men in staat was eenige redmiddelen aan te wenden lag het geheele gebouw, waarin drie huisgezinnen woonden, in de asch, zoodat men niets heeft kunnen redden dan alleen het leven. Zoo men zegt is huis en meublement verzekerd.

— Uit 's Hertogenbosch wordt gemeld: Eene commissie uit de Zeeuwsch-Noordbrabantsch-Limburgsche-Spoorweg-onderneming vervoegde zich 11. donderdag bij de Stads Regering, ten einde de medewerking en ondersteuning dier Regering te verzoeken, om van het Gouvernement de toestemming te verkrijgen om met het begin van aanleg van dien spoorweg te mogen aanvangen waar dit in het belang der onderneming het dienstigst en nuttigst zou wezen. De onderneming wenschte eerst de spoorweglijn van Venlo uitgaande naar 's Hertogenbosch te leggen en van daar naar Zeeland voort te werken, daar de groote zee- en rivierwerken aldaar te veel tijds zouden doen verliezen eer met den werkelijken aanvang van den weg een aanvang zou kunnen worden gemaakt. De Stedelijke Regering heeft die ondersteuning toegezegd en zal dienaangaande een adres aan Z. M. den Koning Indiënen.

— Naar men verneemt zullen Zr. Ms. fregatten *DE RUYTER* en *DOGGERSBANK* in den aanstaanden winter weder eene exercitie-kruistocht in de Middellandsche Zee doen. — Zr. Ms. instructiebrik *DE ZEEHOND*, gisteren morgen van het Nieuwe Diep weder naar de Noordzee gestevend, zou tegen het begin der volgende maand in het Nieuwe Diep terugkeeren, na alvorens de adelborsten aan den Moerdijk te hebben ontscheept. (U. C.)

— Den 18 dezer is te Harlingen gearriveerd de aldaar te huis behorende Groenlandsvaarder *Dirkje Adama*, hebbende ongeveer 2300 robben gevangen.

— Te Maastricht wordt verzekerd, dat de betrekking van commissaris des Konings in het hertogdom Limburg welligt zal worden opgedragen aan den heer *mr. von Geusau*, raadshier in het gerechtshof aldaar.

— Men verneemt, dat bij het geregeld onderzoek, nopens het schieten, bij het passeren der beide laatste treinen naar Emmerik op vrijdag 11., is bevonden dat zekere bouwman *Jansen*, onder Oud-Zevenaar, in den avond van den dag zijn zoon met zijn knecht had uitgezonden, om des nachts bij een afgemaaid stuk koolzaad te waken, dat beide zich daartoe hadden voorzien van eene pistool en kruid, en deze, uit baldadigheid, hunne pistolen, alleen met kruid geladen, bij het passeren dier treinen hebben afgeschoten.

— De waterhoogte te Arnhem was den 21 dezer 2,10 el. De Rijnhoogte te Keulen was den 21 dezer 9 voet 9 duim Keulsch peil (9 voet 6 duim Rijnlandsch).

— De volgende circulaire is onlangs rondgezonden, begeleid door eene lijst van intekening en nadere missive, onder anderen inhoudende dat het plan gevormd was lang vóór dat er sprake was van de wet op het lager onderwijs, en dat de uitvoering verhaast is door bijzondere omstandigheden, die niet toelieten den uitslag

der beraadslagingen over de wet af te wachten, wa anders welligt geschied zou zijn.

„ Delft den 13 junij 1856.

„ Dat het lager onderwijs van het hoogste belang is de geheele toestand van het Volk er van afhangt, behoeft voor geen verstandige eenig betoog. Niet minder waar is het, dat goede onderwijzers alleen de deugdelijkheid van het onderwijs kunnen verzekeren, door goede wetten of reglementen te waarborgen. Die du prijs stelt op het onderwijs, — en wie zou er geen prijs op stellen, die zijn Volk lief heeft? — moet hoogwaardige hechten aan de vorming der onderwijzers. Wie evenwel, met ons, die vorming hier te Lande heeft gadeslagen, zal moeten erkennen, dat zij geenszins van zulke algemeene belangstelling getuigt.

„ De meeste kweekelingen worden door een enkelen hoofdonderwijzer gevormd en opgeleid. Welke waarde ook aan zoodanige praktische opleiding moge gehecht worden, zij loopt ligt gevaar in eene opleiding, alleen door praktijk, te ontfaan, waarbij regels en gewoonten worden aangenomen, die dikwijls geen anderen grond hebben, dan de bijzondere inzichten, soms scheeve beschouwingen, van den hoofdonderwijzer. Dezen, hoe geschikt overigens ook, ontbreekt het dikwijls aan genoegzame kennis, om zijne kweekelingen zóó ruim te ontwikkelen, als noodig of althans wenschelijk zou wezen. Meermalen nog ontbreekt het hem aan tijd, om aan het onderrigt zijner kweekelingen de noodige zorg te eenzijdig worden. De hoofdonderwijzer is het groot voorbeeld, waarnaar de kweekeling zich rigt. Men bedenke daarbij, dat het minder goede veel gemakkelijker wordt overgenomen dan het onberispelijke, en dat, ook bij navolging van het beste, die navolging veelal beneden het oorspronkelijke blijft. Maar de vorming is ook éenzijdig, omdat de kweekeling in- en dus ook alleen voor- eene bepaalde soort van school wordt opgevoed; hij verliest vaak de geschiktheid tot het geven van ander onderrigt.

„ Er zijn evenwel gewoonlijk nog andere en misschien grotere nadeelen aan dusdanige opleiding verbonden. De meeste onderwijzers komen uit den niet-goeden stand. De minder beschaafde omgang in den huiselijken kring is niet geschikt, om aan de kweekelingen dien toon en die manieren te geven, welke van zoo veel waarde zijn in het verkeer met kinderen. Ruwheid toch kwetst kinderen ligt en kan veel bij hen bederven. De minder-gegoedheid maakt ook dat de kweekelingen, om gedeeltelijk althans in hun onderhoud te voorzien, tegen karig loon veelal, lessen gaan geven, en dus, reeds gedurende hunne leerjaren, als zelfstandige onderwijzers optreden. Zij verliezen daardoor een kostbaren tijd, dien zij aan eigen oefeningen moesten besteden, zonder welke ook het beste onderwijs geene vruchten kan leveren. Zij raken gewoon aan eene minder strenge opvatting der hooge pligten van den onderwijzer, welke zij op zich nemen, vóór dat zij die behoorlijk vervullen kunnen.

„ Om de nadeelen van eene enkel praktische vorming en hare eenzijdigheid op te heffen, zijn te Amsterdam, Rotterdam, Leiden, Utrecht, misschien ook elders, inrigtingen tot stand gekomen, waaraan de naam van kweekeschool is gegeven. Dankbaar erkennen wij het nut door die inrigtingen gesticht. Zij hebben zeker veel tot verbetering van het onderwijs bijgedragen; maar die verbetering is veelal tot de plaatsen der vestiging beperkt gebleven. De lessen zijn weinig buiten den kring der gewone schoolvakken uitgebreid, zoodat zij ook geen wijderen omvang aan het onderwijs hebben gegeven. Maar er is meer. De inrigtingen, hoe voortreffelijk ook, zijn eigenlijk geene kweekescholen, in den zin dien wij daaraan hechten. De kweekelingen vinden wel gelegenheid ook ander en ruimer onderrigt te ontvangen, maar worden toch gevormd op de school van een hoofdonderwijzer, wien zij behulpzaam zijn. In volle kracht blijven dus de nadeelen bestaan, door ons aangewezen, die uit het verkeer in minder beschaafden kring en uit bekrompen middelen der ouders voortvloeijen.

„ De inrigtingen te Groningen en te Nijmegen naderen meer het denkbeeld van kweekeschool. Aan beide is eene normaalschool verbonden, door een voortreffelijken onderwijzer geleid. De kweekelingen zijn op geene gewone school als aankomende hulponderwijzers werkzaam, en zij ontvangen eenigen onderstand. Hun blijft dus meer tijd voor eigen oefeningen over. Op 's Rijks kweekeschool te Haarlem paste die naam nog beter. De achtwaardige en verdienstelijke *van den Ende* had gezorgd voor een stel uitmuntende hoofdonderwijzers, die ieder hun eigen kring hadden, en navolgenswaardige voorbeelden waren. De Staat gaf beurzen, waaruit in het onderhoud der kweekelingen kon voorzien worden. In de laatste jaren is veel van het goede der school verloren gegaan; maar, ook in den besten tijd, kleefden haar twee gebreken aan. Er werd niet genoeg geleerd buiten de gewone schoolvakken. Grooter gebrek was nog, dat de kweekelingen buiten de inrigting hunne kosthuizen moesten zoeken. De beurzen waren niet groot; de kosthuizen konden dus alleen in den minderen burgerstand gevonden worden, zoodat de kweekelingen in geen beschaafden leefden.

„ Deze gebreken zouden kunnen weggenomen worden, maar aan eene goede kweekeschool, van Staatswege, is tegenwoordig niet te denken. De Regering acht zich door de Grondwet op een onzijdig terrein geplaatst. De kweekeschool zou dus voor jongelingen van alle geloofsbejdenissen moeten geopend zijn. Bij dergelijke verschillen, zoo als die thans heerschen en gedreven worden, moet der Regering de grond van alle opvoeding op hare school ontzinken. Zij kan er aan de kweekelingen geene Christelijke vorming geven, wanneer het haar al mogelijk ware hun liefde voor het Volk en het Stamhuis in te boezemen, wier beider geschiedenis, in hetgeen zij roemrijkst heeft, geheel der godsdienstige bewegingen is ingevlochten.

„ Er bestaat alzóó behoefte aan eene kweekeschool van onderwijzers voor het geheele Vaderland, en de Regering kan in die behoefte moeilijk voorzien, gelijk er dan ook niet van gewaagd wordt in het aangeboden wetsontwerp. De school moet dus uit vrijwillige bijdragen van welgezinden gesticht en onderhouden worden. Op die welgezinden doen wij een dringend en ernstig beroep. Wij weten dat sommigen het beroep onzijdig zullen achten, zoo lang het lot niet beslist is van het aanhangig ontwerp van wet op het lager onderwijs. Maar zij zullen

van die meening terugkomen, wanneer zij bedenken, dat, welke wet ook worde vastgesteld, de behoefte aan goede onderwijzers dezelfde zal wezen, hunne vorming gelijke behartiging vorderen zal. Ons beroep heeft dan ook in der daad niets gemeens met de beweging, door het ingediende wetsontwerp ontstaan.

„Wij meenen dus genoeg de behoefte aan eene kweek-school aangewezen, en de bedenking van ontijdigheid opgeheven te hebben. Wij moeten nog kort onze in-zigten omtrent de school openbaren, opdat ieder wete, of hij zich met ons kan vereenigen, ter bereiking van het doel, dat wij ons voorstellen. De vorming van den onderwijzer moet vooral *Christelijk en Nationaal* zijn. — Een Christelijk gemoed en Christelijke gezindheid kunnen hem alleen de geschiktheid geven, om zijne hooge roeping waardig te vervullen. Liefde voor den Heer kan hem alleen die liefde voor de kleinen geven, welke de voorwaarde is van een vruchtbaar onderwijs. Hij moet een opvoeder zijn en het dus als zijnen eersten plicht beschouwen, in de harten der kinderen Christelijke beginselen te planten, hun gemoed met Godsvrucht te vervullen, hen vroeg te brengen tot den Heer, die zelf sprak: „laat de kinderkens tot mij komen.“ — Heeft de onderwijzer vooral zijne leerlingen op te leiden tot goede leden eener Christelijke maatschappij, hij heeft hen ook tot goede burgers te vormen van den Staat. Hij moet hun eene innige liefde voor hunne landgenooten, eene sterke gehechtheid aan hun geboortegrond weten in te boezemen. — Bij geen volk is de Vaderlandsliefde beter met Christelijken zin aan te kweeken dan bij ons, wier voorvaderen leden en strede voor den geloove, ten koste van hun bloed, de vrijheid van geweten verwierven en in dit Land vestigden, waar God verhoede dat zij immer uit verbannen worde.

„Is de Christelijke en Nationale opvoeding de eerste behoefte, er is eene andere van minder, maar toch van hoog belang, waarin de onderwijzers moeten voorzien kunnen. Onze welvaart, groot als zij nog wezen mag, danken wij meer aan gunstige omstandigheden, dan aan eigen werkzaamheid. Onze naburen zijn ons, in vele opzichten, verre vooruit, en danken dien voorrang aan kennis, meer onder alle klassen der maatschappij verspreid. Wat ons ontbreekt zou kunnen aangevuld worden, wanneer de onderwijzers niet alleen onderrigt konden geven in de gewone schoolvakken, maar ook in het hand- en regtlijnig teekenen, in de beginselen der meet-natuur-werktuig- en scheikunde. Dan toch zou, op vele plaatsen, een zoogenaamd *industriëel onderwijs* kunnen ingevoerd worden, wat nu slechts op weinige gevegen wordt. Wij wenschen de kweekelingen ook daartoe op te leiden. — In de laatste tijden zijn onderwijzers naar Indië gezonden, tot opleiding van kinderen der Inlanders. Ieder zal beseffen van hoeveel belang eene goede keuze dier onderwijzers is. Wij wenschen de kweekschool ook aan dat hoog belang dienstbaar te maken. Goede, Christelijk en Nationaal gevormde onderwijzers zullen den meest gewenschten invloed uitoefenen, op de beste wijze het Nederlandsch gezag kunnen schragen en, langs den weg van beschaving en verlichting, de Inlanders voor het Evangelie winnen kunnen.

„Voor de beide laatste bedoelingen is Delft, de zetel der Koninklijke Akademie ter opleiding van ingenieurs en ambtenaren, als de meest geschikte plaats tot vestiging van de kweekschool voorgekomen. Men heeft er zich reeds verzekerd van een huis, volkomen voor de inrigting geschikt, en waarin gemakkelijk *vijftig* kweekelingen zouden kunnen opgenomen en goed verzorgd worden. — Onze meening namelijk is, dat de kweekelingen in het gebouw der school moeten gehuisvest worden. Wij stellen ons voor dat zij er vijf jaren zullen blijven, van dertien tot achttien jaren. Huisvesting in het gebouw is het eenige middel om hen, zonder buitensporig hooge kosten, onder behoorlijk toezigt te hebben, en in beschaafden kring te laten leven. Er is bovendien voor de zamenwoning nog veel aan te voeren. Zóó alleen kan eene geheel Christelijke opleiding van allen verzekerd worden. De onderwijzersstand is ook eene zeer eigenaardige; het is geen beroep, dat de kweekeling later zal uitoefenen, maar eene roeping, die hij zal te vervullen hebben. Daar behoort eene vorming toe, eene voorbereiding van ieder oogenblik, die alleen door zamenwoning mogelijk is.

„Wij meenen dat betalenden kunnen opgenomen worden, maar dat de regel moet zijn: kosteloze verzorging der kweekelingen. — Wij behoeven zeker niet te zeggen, dat aan de kweekelingen toegang moet gegeven worden tot grootere scholen. Aan de inrigting moet daarenboven eene *normaal-school* verbonden zijn, waarop de leerlingen niet te talrijk moeten wezen, opdat het onderwijs, door de kweekelingen te geven, in al zijne bijzonderheden, behoorlijk kunne geleid en geregeld worden door een der hoofdonderwijzers. — Wij wenschen tot vestiging en instandhouding der kweekschool eene Vereeniging te vormen, die overal in het Vaderland hare afdelingen heeft, overal het onderwijs behartigt; maar vooral, door de kweekschool, voor goede onderwijzers zorgt. Wij wenschen dat de inrigting, door jaarlijksche contributien in stand te houden, uit de eerste giften zal gevestigd worden. Zulke giften, groot of klein, zullen ons welkom zijn, maar die *f* roo of meer bijdraagt, zal als medestichter aangemerkt, en later geroepen worden om de noodige verordeningen te helpen vaststellen. Het huis, waarvan wij reeds melding maakten, blijft ter onzer beschikking tot 1 oktober aanstaande. Wij verzoeken dus met de namen der gevers en het bedrag hunner giften te worden bekend gemaakt vóór 1 oktober aanstaande, en wenschen, in den loop dier maand, over dat bedrag te beschikken. — Wij roepen, ter verwezenlijking onzer denkbeelden, de hulp onzer landgenooten in. De onder-neming, die wij op het oog hebben, is groot, maar niet te groot, hopen wij, voor de godsdienstigheid, weldadigheid, vaderlandsliefde en wakkerheid eener Natie, wier grootste eere het is, dat zij, boven velen, in dergelijke stichtingen uitmunt. Wij vertrouwen op de ondersteuning van allen, aan wie de Godsdienst dierbaar is en 's Volks welvaren, naauw aan Christelijke gezindheid, maar ook naauw aan kennis verbonden, en aan ons bezit in Indië.

„De toekomst van het Vaderland hangt aan het onderwijs. Geen tijd weilligt was, met het oog op de toekomst, belangrijker dan de onze. De vraag moet bij ieder nadenkende rijzen: Of wij het dierbaarste erfgoed onzer vaderen ongeschonden zullen nalaten aan onze kinderen, of gedoogen zullen dat zij er van beroofd worden? Of wij de groote gunsten, die God ons verleende, door

onze laauwheid, traagheid en kortzigtige eigenbaat verbeuren zullen, of dat wij van den gloed onzer liefde, van onzen ijver en onze wijze mildheid mogen hopen, die gunsten te behouden? Moge de medewerking van velen die hoop op eene blijde toekomst verlevendigen! Dat zij Gode bevolen. Op Hem vertrouwen wij, van Hem bidden wij, dat Hij onze zwakke pogingen zegene, ter eere van den naam Zijns Zoons, tot verbreiding van Zijn Evangelie, tot heil van het lieve Vaderland!

G. L. BAUD.
A. H. VAN DER BOON MESCH.
H. G. J. VAN DOESBURGH.
S. A. VAN HOOGSTRATEN.
N. C. KIST.
L. V. LEDEBOER.
G. A. VAN LIMBURG BROUWER.
D. PIJZEL.
J. E. DE VOOGT.
J. E. VAN DER MANDELE (te Delft).“

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Met de plaatsing van deze weinige regels zult gij een uwer geboernden, hoewel geen inwoner van Rotterdam, doch die ter gelegenheid van het feest van de Koninklijke Nederl. Yachtclub zich daar bevond, om oogenblik te zijn, verplicht; die zijne hulde brengt voor de zorg, door heeren Commissarissen genomen, om zoo aan heeren liefhebbers, als aan hen die minder daaraan kennis hebben, door andere, spelen afwisseling te verschaffen. Maar bij dit alles mag ik niet onderdrukken den dank dien allen verschuldigd waren aan den heer *W. Huttschruyter*, kapelmester van het muziekkorps der dienstdoende schutterij, daar dat korps onvermoeid, gedurende al dien tijd muziek uitvoerde, bij het minder gunstig weder in de plaats waar zij zich bevonden; — meer bijzonder verdient genoemde Heer den dank voor de onder zijne leiding zoo schoone, goede en juiste uitvoering der muziek in de Officiëren-Sociëteit der schutterij in het Park, een elk was hoogelijk voldaan, en wel te meer, daar dat korps den geheelen dag was in dienst geweest; men hoorde daarover eene algemeene stem van tevredenheid; aller wensch was, dat de heer *Huttschruyter*, wiens groot genie door elk wordt geëerbiedigd, meermalen de leden dier Sociëteit genoeglijke oogenblikken zal weten te verschaffen, waardoor dat korps sijn reeds gevestigden roem zal blijven handhaven. EEN HAGENAAR.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 23 Juli.

OVERLEDEN: J. Smits, d., 1 m. — J. G. van Pelt, d., 2 j. — H. C. Veidkamp, s., 3 j. — R. van Ingen, man van J. M. van Lier, 54 j. — F. A. van der Wees, s., 4 m. — J. Kollaart, vrouw van J. Korpershoek, 35 j.

BEVALLEN: G. van Strien, geb. van den Oever, d. — W. A. Horsten, geb. Wansink, z. — J. Knoop, geb. Booy, z. — T. de Groot, geb. van Kleef, z. — P. van der Lee, geb. de Visser, d. — J. C. Kempen, geb. de Heer, z. — J. C. van den Gevel, geb. Heijensveldt, z. — C. W. Vermeulen, geb. Gommers, z. — M. T. Rijsen, geb. Kousbroek, d. — H. C. Hensen, geb. Baaymakers, d. — M. T. J. E. Oldenkott, geb. Sträter, z.

Beijingen.

Nederland.

HELLEVOETSLSUIS 22 juli. Vertrokken gisterenavond *Admiral Windham*, Allcock, naar Guernsey. — Heden arriveerden *Balmoral* (st.) van Leith; *Sophie Marie*, Boye, van Riga, en *Susanah*, Darnell, van Newcastle. Vertrokken *Monarch* (telegr. st.), naar de Noordzee; *Arend*, Goozens, n. Bergen; *Maria Elizabeth*, Goudswaard, n. Pitea, en *Dorothea Henriette*, Smit, n. Batavia (per *Kinderdijk*); de wind W. N. W. — W.

ZEILKLAAR te HELLEVOETSLSUIS *Governor*, Toms, naar Dublin, en *Gratitude*, Jones, n. Yarmouth. BRIELLE 22 juli. (N. W. — W. N. W.) Gearriveerd *Schiedam* (st.) van Londen. — Vertrokken *Alegt* (st.) naar Hull, en *Batavler* (st.) n. Londen.

MAASSLUIS 22 juli. Heden vertrokken *Three Brothers*, W. Hopkins, naar Rochester; de wind N. W.

BROUWERSHAVEN 22 juli. (W.) Niets gearriveerd. TEXEL 21 juli. (N. N. W. — W.) Gearriveerd *Harlingen* (st.), *Flora* (st.) en *Stad Workum*, Stueder, alle drie v. Londen; *Harmony*, Dodds, van Sunderland; *Zillah*, Sinclair, van Seaham; *Grey Wedel Jarlsberg*, Bjønness, van Nerva; *Nor*, Svendsen, v. Riga; *Brødrene*, Olsen, van Koningsbergen; *Undine*, Engoe, v. Frederikstad; *Haaber*, Holst, en *Frederika*, Smith, beiden v. Drammen; gisteren nog *Snowdrop*, Canney, van Shields. — Vertrokken *Walster Lord*, Smith, naar Newport.

TEXEL 22 juli. Gisteren avond arriveerde *Susanna*, G. Groenewoud, van Suriname.

VLEIE 19 juli. Vertrokken gisteren *Noord-Holland* (st.) en *Hillesholm*, Fijn, beiden naar St. Petersburg; *Wobina Catharina*, Meijer, naar Bergen; *Elisabeth*, Piesbe, n. Fredrikstad; *Amsterdam Paquet*, This, en *Aurora*, Andersen, beiden naar Osterrisoer; eergisteren nog de *Amstel* (st.) naar Harburg; heden niets.

VLEIE 20 juli. (N. N. W.) Gearriveerd *Vrouw Martha*, Corporaal, van Riga; *Catharina Cornelia*, de jonge, van Stockholm; *Willem I* (st.) v. Stettin; *Alberdina*, Levet, v. Corsoer, en nog drie schepen, de namen onbekend. — Vertrokken *Stoomvaart* (st.) naar Hamburg.

VLISSINGEN 21 juli. Voor Antwerpen bestemd zijn op de Schelde gearriveerd *Europa*, Dievoort, van Havanna; *Grietje*, Scholtens, *Grietje Mollema*, Hazewinkel, *Rosina*, Kars, *Hensina*, Meeter, en *Hermannina Wilminck*, Wilminck, alle vijf van St. Petersburg.

Buitenlandse Havens.

Aangekomen:

Te ST. HELENA 3 juni *Louisa Jacobs Johanna*, Deurholst, van Batavia naar Schiedam.

Te HAMBURG 17 juli *Johanna Hermanus*, Wijgers, v. Triest; 18 dito *Pier Gebroeders*, Wijnstok, en *Amandus*, Wegener, beiden van Amst.; 19 *Johanna Geordina*, Schoon, v. Londen. Op de ELVE 10 *Tellen*, Schoon, v. Amst.; en *Tiger*, Meijer, v. Paramaribo.

Te BRÉMERHAVEN 17 juli *Brothers*, Crowell, v. Soerabaja, en *Christina Christina*, Tunteler, v. Dandee. — Te DANTZIG 16 juli *Gesina Alida*, Botje, v. Riga, en *Catharina*, Bekkering, v. Petersburg. — Te PILLAU 15 juli *Maria Catharina*, Kiewit, en 16 dito *Niesina Beerta*, Boer, beiden v. Petersburg; 17 *Augusta Louise* (st.) v. Amst.; 18 *Margrietha Hendrika*, Datema, v. Petersburg.

Te MEMEL 15 juli *Katrina*, Waterborg, van Kopenhagen. — Te ARCHANGEL 6 juli *Fortuna*, Schmidt, 7 dito *Catharina*, Geers, en *Lebed*, Svendsen, alle drie van Schiedam, *Pelikaan*, Jansonsius, van Vlieland, en *Anno Willem*, Bakker, van Groningen; 8 dito *Annegina Janina*, Prins, van Groningen. — Te STOCKHOLM 12 juli *Argo*, Koster, 14 dito *Jansje Nanninga*, Melhuizen, *Eendragt*, Bos, en te SANDHAMN 13 juli *Christina Janina*, Dood, alle vier van Petersburg. — Te NORR KOPING vóór 21 juni *Willemstina*, Gilm, van Bremen. — Te BERGEN 7 juli *Gesina*, Sitinger, v. Stavanger. — Te CHRISTIANIA 9 juli *Hanna Christensen*, Andersen, en te GOTHENBURG 19 dito *Prins Handel*, Stender, beiden van Amsterdam. — Te KOPENHAGEN 16 juli *Dankbaarheid*, van Wijk, van Amersfoort.

Vertrokken:

Van HAMBURG 17 juli *Gesina Janina*, Pronk, n. Newcastle. — Van KIEL 18 juli *de Vrede*, Hülshoff, naar Windau. — Van SWINEMUNDE 17 juli *Piet Hein*, Meijer, en *Schurinja*, Engelsman, beiden n. Ruoland, *Elsredina*, Atzema, en *Louise Sophie*, Hollander, beiden n. Petersburg. — Van PILLAU 18 juli *Juliana Louise*, Sprink, n. Amsterdam, *Milichina*, Schurloz, naar Antwerpen, *Dolphijn*, Holman, n. Hull, en *Batruida Batruida*, Leuning, n. Engeland. —

Van MEMEL 16 juli *Vriendschap*, Holstein, en *Maria*, Tent, beiden n. Harlingen. — Van KROONSTAD 11 juli *Johanna Rebecca*, Zimmer, n. de Zaan; 12 dito *Bougina Lammehina*, Veenhuizen, n. Leith, *Anna Martha*, Korfker, *Gesina*, Pinksterboer, en *Equator*, Nieuwenhuis, alle drie n. Antwerpen, *Gezusters Boll*, Engelsman, *Geertruida Catharina*, de Winter, en *Catharina*, Knol, alle drie n. Amsterdam, *Elisabeth*, Mandties, n. Rotterdam, *Iduna*, Roskamp, n. Zaandam, *Bellamy*, van Driesten, naar Schiedam, *Vriendschap*, Boer, naar Dordrecht, *Zeldenrust*, de Groot, n. Elseneur, *Gesina*, Postema, n. Kopenhagen, *Ceres*, Bossinga, n. Kiel, *Twee Gebroeders*, Butter, naar Swinemunde, *Gesina Elzina*, Deen, *Hendrika*, Lever, en *Cornelia*, Nieboer, alle drie naar Stettin; 13 dito *Gysbertha Wilhelmina*, Priebee, naar Hull, *Lucas Wichor*, Pik, n. Elseneur, *Castor & Pollux*, Schotema, naar Memel, *Jonge Pieter*, Colle, n. Koningsbergen, en *Johanna Maria*, de Groot, n. Stockholm; 14 dito *Cornelia*, Leeuw, naar Londen, *Louisa Helena*, Aggen, n. Amst., *Wicherdina*, Degenhard, n. Antwerpen, *Pilot*, Pust, n. Rotterdam, *Hillesholm Wilkens*, Karssies, *Afna Agatha*, Mulder, *Catharina*, Olthoff, en *Janina Cornelia*, Orsel, alle vier n. Zaandam, *Johanna*, Kransenborg, naar Elseneur, *Eendragt*, de Boer, naar Kiel, *Thomis*, Jonker, naar Stettin, *Welaad*, Voogd, n. Pillau, en *Jonge Willem*, Koning, naar Warnemunde.

UITGEKLAARD: Van KONSTANTINOPEL 7 juli *Anje Sleerwijk*, de jonge, en *Bertha Victoria*, Stroomman, beiden naar Triest. — Van ARCHANGEL 2 juli *Sophie*, Christoffers, naar de Maas, *Neptunus*, Joosten, naar Bergen, *Tro Vennor*, Erichsen, en *Lykkens Haab*, Trost, beiden naar Schiedam; 5 dito *Gesina*, van Sluis, *Zoemeuw*, Tolner, en *Courlor*, Meijer, alle drie n. Rotterdam; 7 *Peter & Lauritz*, Jørgensen, n. Amst., en *Tekelina Hendrika*, Borst, naar Abbeville; 8 *Paul Friedrich*, Fenger, *Jan Hero*, Nante, *Elise Luders*, Andreassen, *Henrica*, van der Werf, *Johanna*, Heeren, en *Anna Maria*, Zuiderdout, alle zes naar Amsterdam, *Speculation*, Schacht, en *Norma*, Bradhering, beiden naar Schiedam, *Thetis*, Cleydert, naar de Zaan, *Frederike*, Jansen, naar de Maas, en *Ora*, Breckwoldt, naar Rotterdam.

In de SOND gearriveerd: 16 juli *Jonge Liefert*, Bakker, van Petersburg, en *Margartha*, de Groot, van Riga, beiden n. Holland; *Veendam*, Hazewinkel, naar Duinkerken, *Tjallinga Aurelia*, Fekkes, naar Montrose, *Catharina*, Oldenburger, naar Arbroath, *Arctina Jacobs*, Bakker, n. Dysart, *Tjadda*, Staal, n. Kirkaldy, *Margartha*, Staal, naar Engeland, en *Harmina Nepporus*, Brouwer, n. Zaandam, alle zeven van Riga; *Robert*, Sember, *Alida*, Peper, *Alida Elizabeth*, Potjewijd, en *Jason*, Bey, alle vier van Riga naar Amst.; *Elisabeth*, Brouwer, van Harlingen naar Memel; *Anna*, Scherlau, en *Amsterdam* (st.), Wigman, beiden van Petersburg naar Amsterdam, en *Riga*, Kortor, van Duinkerken n. de Oostzee; — 17 dito *Marius*, Davids, n. Leith, *Petrus Jacobus*, de jonge, n. Amst., en *Manna*, Pedersen, naar Zaandam, alle drie van Petersburg; *Wolvaart*, Ekamp, van Koningsbergen naar Dordrecht; *Hervelling*, Moesker, van Riga naar Zaandam; *Catharina Johanna*, Kuiper, v. Bordenax n. Petersburg; *Drie Gezusters*, Mulder, v. Riga n. Harlingen; *Kroonprinses Louise* (st.), naar Stockholm, *Drie Broeders*, Legger, n. Petersburg, en *Enigheden*, Paulsen, n. Stettin, alle drie v. Amst.; — 18 dito *Twee Gebroeders*, Riensema, v. Riga n. Zaandam, en *Willem*, Steffens, v. Riga n. Rotterdam.

Het schip *Harmina Gesina*, kapit. Rasker, van Amsterdam naar Odensee, is den 11 juli ter reede van FREDRIKSHAVN geankerd.

RENSBURG gearriveerd 17 juli *Martha*, Mugge, van Hull naar Kopenhagen. — TONNINGEN gearriveerd 15 juli *Taletta*, Groenewold, van Amst. naar Rensburg enz.

Engeland.

FALMOUTH gearriveerd 19 juli *Marinus & Gertruida*, Oomkens, van Galatz naar Zierikzee.

Te SWANAGE binnengeloopen 19 juli *Nijverheid*, Rink Fijn, van Antwerpen naar Galatz.

Het barkschip *Wilhelmina Catharina*, kapit. de Groot Stiffy, van Hartlepool naar Singapore, was den 8 juli zellende tusschen SCHOTLAND en de ORKNEY'S EILANDEN; alles wel aan boord.

Het schip *Atlas*, kapit. B. Bakker Gz., van Rotterdam n. Batavia, was den 17 juli in goeden staat zellende op de hoogte van de SINGELS.

ZUID-VOORLAND gearriveerd 16 juli *Willem en Carel*, Steenveld, van Amsterdam naar Genoa.

Van BONESS vertrokken 18 juli *Andrew Wilson*, McAllan, naar Dordrecht. Van PAR 17 juli *Coral*, Cracknell, en 18 dito *St. Andrews*, Johns, beiden naar Dordrecht.

Gepreaid:

Den 10 juni, op 15 gr. 10 min. ZB. en 36 gr. 30 min. WL., de Ned. brik *Bantam*, kapit. van den Bolck, van Schiedam n. Batavia. Bijk Bevezier *Willem de Clercq*, P. Ouweland, van Amsterdam n. Soerabaja.

Cargalisten.

Rotterdam.

MESSINA, Maria Christina, A. Garguill. — 10 b. Amandelen, VV. A. Fuchs en Co.; 1 pijp Limoensap, C. L. Ringrose en Co.; 16 v. Puimsteen, 1/2 en 2/4 pijpen VVjn, 2 k. Essence en 71 v. Olie, F. A. Voigt en Co., en 2000 cant. Zwavel, Thormann en Co.

LIVERPOOL, Pelican, Croft — 68 v. Soda-Ach, 25 s. Rijst, 6 v. Parel-Asch en 75 b. Katoen, C. Hemmann en Co.; 98 koek. Koper, S. A. le Vioo en Co.; 27 v. Palmolie, 420 st. Limahout en 56 b. Katoen, Claus en Raulino; 40 s. Rijst, VV. A. Fuchs en Co.; 8 z. Galnoten en 11 v. Palmolie, L. Mayer en Co.; 1 v. IJzerwerk, C. L. Ringrose en Co.; 2 b. Paardenhaar, J. B. Crol en Co.; 1 k. Lampen, A. Preston en Co.; 4 v. Koopm., Braakman en Co.; 30 b. Katoen, B. J. Treman; 315 t. ruw Klipsout, J. Schaap Ia.; 82 b. Katoen, Grohé en Sander; 31 koek. Koper, C. Balguerie en Zn.; 30 s. Rijst, 1134 bja. Koper en 65 b. Katoen, Order.

ALLOA, Cygnat, J. Boyce. — 1 l. Gietijzer, J. Haalighuis en Zn. PERNAU, Ellida, M. Jonsson. — 975 tchetw. Gerst, A. Ellerman; 75 dito dito en 50 Matten, C. F. Kie, te Schiedam.

VVASA, Jacobina, H. VV. Bontekoe. — 1530 tonnen Rogge en 170 Matten, Duys en Zurhorst.

COLDING, Given Jones, R. Lloyd. — 1500 tonnen Gerst, Duys en Zurhorst.

NERVA, Gesina Catharina, VV. E. Everts. — 1155 tchetw. Rogge en 160 Matten, Suermond en VVagner.

NERVA, Castor, R. R. de Jonge. — 920 chetw. Rogge en 150 Matten, Suermond en VVagner.

RIGA, Beurs van Amsterdam, H. J. Basberg. — 1 lading Hout, A. van Stolk en Zn.

RIGA, Adolf Frederik, J. S. de Jong. — 336 stuks Kroonbalken, J. en A. van Vollenhoven; 45 bonden Hennep, van VVageninge.

RIGA, Jacob van Cleef, H. Rozema. — 900 chetw. Rogge, Mettenius, Reepmaker en Co.; 45 bond. Hennep, M. en K. de Monchy; 42 dito dito en 200 Matten, Order.

Amsterdam.

CURAÇAO, Ida, J. Marr. — 4114 st. Geelhout, 6864 st. Campéchehout, 475 bl. Cederhout, 28 cer. Indigo, 235 b. Tabak, 17 b. VVol en 85 t. Divi Divi, VWestindische Maatschappij; 11 b. VVol, B. en H. Veltman; 500 b. Divi Divi, A. Kerstiens; 4 v. Orajeschillen, 15 pakk. Schapenvellen en 6 st. Hout, Order.

NEVV-YORK, Glio, Müller. — 15,137 bush. Rogge, L. Hoyack en Co.; 3000 Duigen, Order.

GALATZ, Maria, de Boer. — 1 lading Tarwe, Order.

LIVORNO, Libra, Oostr. — 69 v. Potasch, Luden en v. Geuns; 28 v. dito, J. Rabder Hz.; 16 b. VVol, Müller en Reesse; 40 k. Sukade, VV. van Kempen; 25 v. Potasch, 66 b. VVol, 2 bl. Marmer, 2860 Marmeren Vloersteen, 2 k. Albast en 20 k. Sukade, Order. — Voor Rotterdam: 6 v. Potasch, A. T. Söiling en Co.

STOCKHOLM, Catharina Cornelia, de Jong. — 962 t. Rogge, Ubel en Sillem.

BERGEN, Agatha, Buss. — 25 t. Traan, J. Bunk en Zn.; 50 t. dito, VV. VVilson; 529 t. dito en 270 v. Stokvisch, Order.

DRAMMEN, Drammen, Frost. — 1 l. Hout, Ebeling en Brandt. VVYBURG, Thor Hoyland, Halatensen. — 1 lading Hout, Ebeling en Brandt.

DANTZIG, de Haven, Koning. — 2700 sch. Lijnsaad, Order.

